

TIETO24 - HARJOITUKSEN SISÄLLÖLLISET TAVOITTEET

Harjoituksen päätavoitteena on kouluttaa ja harjoituttaa elinkeinoelämän ja viranomaisten edustajia laajoissa häiriötilanteissa välttämättömän tiedonvaihdon aiheissa. Käsitellään ja harjoitellaan yhteistoimintaverkostojen ja viranomaisten toimintamalleja, hyödyntäen kehitettyjä ja kehitteillä olevia kyberpuolustuksen ja -resilienssin kyvykkyksiä. Harjoituksessa huomioidaan kybertoimintaympäristön kansainvälinen ulottuvuus harjoittelemalla kansainvälisten organisaatioiden ja monikansallisten yritysten toimintaa ja syvennetään KV yhteistyötä. Harjoitus tarjoaa organisaatioille edellytykset itsenäiseen kehittämiseen verkostojohtamisen malleilla. Harjoituksessa käsitellään esiin nousevia ilmiöitä ja ratkotaan niihin liittyviä varautumisen aiheita.

1 Korkean tason tavoitteet:

1. **Perehdyttää** harjoituksen osallistujat kyberhäiriötilanteiden hallintaan ja häiriöistä toipumiseen liittyvien yhteistyörakenteiden toimintaan sekä toimijoiden välisen yhteistyön merkitykseen häiriötilanteiden hallinnassa.
2. **Kehittää** yritysten päätöksenteon perustaksi yhteistä tilanneymmärrystä, missä korostuu vallitsevaa tilannetta kuvaavien tietojen kerääminen, analysointi, dokumentointi, tilanteen kehittymisen ennustaminen sekä erityisesti jäsennellyn tiedon jakaminen.
3. **Luo edellytyksiä** yhteiskunnan kriittisen elinkeinoelämän, eri toimialojen sekä viranomaisten verkostomaiselle yhteistoiminnalle laajoissa kyberhäiriötilanteissa.
4. **Tukee** HVK:n Digitaalinen turvallisuus 2030-ohjelman tavoitteita ja tuottaa sille kehitysaihoita.
5. **Tukee** EU:n verkko- ja tietoturvadirektiivin (NIS2-direktiivi) sekä kriittisten toimijoiden häiriönsietokyvyn direktiivin (CER-Direktiivi) kansallista täytäntöönpanoa.
6. **Vaikuttaa** kansallisten harjoitusten järjestelmälliseen kehittämiseen.
7. **Saa aikaan tuloksia**, joita on mahdollista hyödyntää ja seurata harjoituksen jälkeen.

2 Sisältöön liittyvät tavoitteet

2.1 Osallistuvan organisaation omat tavoitteet:

Harjoituksen jälkeen osallistujat ymmärtävät häiriötilanteisiin varautumisen merkityksen osana laajempaa verkostoa, osaavat toimia osana häiriönhallintatiimiä ja osaavat tukea häiriönhallintatiimin toimintaa.

- Kehittää organisaatioiden ja toimitusketjun eri toimijoiden (asiakkaat, alihankkijat, kumppanit) toimintaa häiriötilanteiden harjoittelulla
- Kouluttaa henkilöstöään kriisitilannetoiminnasta ja yhteistoiminnasta, varautumisesta ja jatkuvuudenhallinnasta
- Kehittää yrityksen yhteistoimintaa tukevia toimintoja ja roolitusta
- Tuottaa yhdenmukaisia ja ketteriä toimintamalleja, ja testaa niiden toimeenpanoa
- Kehittää verkostojen toimintaa ja toimintatapoja
- Kehittää viranomaisten toimintaa huomioiden häiriötilanteiden erityispiirteet

Osallistuva organisaatio saa tietoa, materiaaleja ja perusteita voidakseen:

- laatia tai päivittää varautumiseen liittyviä suunnitelmia ja sopimuksia
- järjestää omia kyberhäiriötilanneharjoituksia
- tehdä varautumiseen liittyviä investointeja

2.2 Yhteistoiminnan rakenteet ja toiminnot

Harjoituksen jälkeen osallistujat tuntevat erilaiset yhteistyörakenteet ja niiden toiminnan sekä osaavat toimia niiden osana.

- Perehdyttää ja harjoituttaa osallistujat olemassa oleviin yhteistoimintarakenteisiin ja toimintamalleihin
 - ISAC-ryhmät ja verkostot
 - Häiriötilanteeseen liittyvien toimijoiden tiedonvaihtoryhmät (häiriötilanne ISAC) ja toimintatavat
 - Sektoriviranomaiset (CER- ja NIS2-direktiivin velvoittamat viranomaiset)
 - Huoltovarmuusorganisaation Poolit
- Kartoittaa nykyisten yhteistoimintaverkostojen heikkouksia ja tunnistaa kehityskohteita

- Syventää KV-yhteistyötä
 - Harjoittaa kansainvälistä yhteistoimintaa yrityksissä (mukana kotimaisia useassa maassa toimivia yrityksiä)
 - Harjoittaa yritysten ja viranomaisten yhteistoimintaa useiden CERT-verkoston toimijoiden kanssa
- Tunnistaa Puolustusvoimien rooli osana yhteiskunnan kyberturvallisuutta normaalioloissa, normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa
- Parantaa yritysten vapaaehtoista raportointia:
 - Tiedonjako ISAC- ja muissa verkostossa
 - Ilmoitukset Kyberturvallisuuskeskukselle (ml. NIS-direktiivin raportit)
 - Ilmoitukset poliisille rikoksista ja vinkeistä
 - Ilmoitukset tietosuojaloukkauksista tietosuojavaltuutetun toimistoon
 - Direktiivien edellyttämät ilmoitukset toimivaltaiselle viranomaiselle

2.3 Yhteistoiminnan harjoittelun tavoitteet

Harjoituksen jälkeen osallistujat ymmärtävät yhteistoiminnan merkityksen ja eri toimijoiden roolit häiriötilanteissa.

- Opettaa ja harjoitella yhteistoiminnan perusteita ja sovittuja periaatteita ja esitellä verkostojen tuottamaa lisäarvoa häiriötilanteissa
- Tunnistaa verkoston jäsenten odotukset ja rajoitteet omassa toiminnassa
- Testaa ja kehittää yhteistyöverkostojen toimintamalleja
- Tarkastelee ja kehittää teknistä yhteistoimintaa
- Tunnistaa tiedonjakoon liittyvää juridiikkaa häiriötilanteissa
- Opettaa liiketoimintaprosessien ja toimintojen pohjalta tapahtuvaa priorisointia
- Selkeyttää, tehostaa ja kehittää viranomaisten (ml. PV) tiedonvaihtoa, tilannekuvatuotantoa ja yhteistoimintaa
- Harjoittaa viranomaisten toimintaa olemassa olevilla prosesseilla

2.4 Tilannekuvaan ja tilanneymmärrykseen liittyvät tavoitteet

Harjoituksen jälkeen osallistujat osaavat soveltaa tilannekuvan muodostamiseen eri lähteiden käyttöä ja yhteistoimintaa eri osapuolien kanssa. Osallistujat osaavat jakaa tarvittavaa tietoa oleellisimpien tahojen kanssa.

- Osallistuu tilannekuvan muodostamiseen omassa organisaatiossa ja osana verkostoa
- Osallistuu tilannekuvausten ja vaikutusarvioiden tekemiseen
- Ymmärtää eri aikajänteiden ja eri tasoisten (käyttötarpeen ja -tarkoituksen mukaan muodostettujen) tilannekuvien tarpeellisuuden
- Ymmärtää tilannekuvan rakentumisen periaatteet monitoimija ja -tapaus tilanteessa
- Ymmärtää viestinnän merkityksen tilannekuvan osana
- Kehittää kykyä jakaa tietoa monikansallisissa yrityksissä ja häiriötilanteita tukevissa rakenteissa
- Tuntee viranomaistentilannekuvan muodostaminen periaatteet ja sen jakaminen yhteistoiminnassa elinkeinoelämän kanssa

2.5 Muita tavoitteita

Harjoitus tuottaa sellaisia korkeatasoisia dokumentteja ja toimintatapoja, joita voidaan hyödyntää muissakin harjoituksissa ja operatiivisessa toiminnassa.

- Käsikirjoitukset, lähtökohtatilannekuvaus tai skenaariot tuotetaan harjoituksen tarpeisiin. Kuvaus voi toimia kansallisen tason skenaariona tai yleisesti erilaisiin harjoituksiin soveltuvana kuvauksena.
- Kannustetaan häiriötilannetoimintaan sellaisilla välineillä ja työnteon tavoilla (esim. etättyö), jotka ovat käytössä aidoissa häiriötilanteissa
- Less is more - vähemmän syötteitä, jotta tilanteiden perusteelliseen hoitamiseen jää enemmän aikaa, ja pystytään analysoimaan sekä kehittämään omaa toimintaa
- Positiivinen ja tasalaatuinen pelikokemus kaikille osallistujille
- Harjoituttaa mediaa (kyber)häiriötilanneviestinnässä (ns. mediakampus)

2.6 Varautumisessa huomioitavia aiheita harjoituksessa

- Kyber-, Informaatio- ja Hybridivaikuttaminen
- Kybertoimintaympäristön ja fyysisen toimintaympäristön keskinäisriippuvuudet
- Häiriötilannekommunikaation ja verkostoviestinnän opit
- TLP-tiedon luokittelu
- Liiketoimintastrategian ohjaava merkitys yrityksen digitaalisesti turvallisessa toiminnassa
- Kriittisten liiketoimintaprosessien ja niihin liittyvien järjestelmien tunnistaminen ja priorisointi
- Toimitusketjun eri toimijoiden (asiakkaat, alihankkijat, kumppanit) roolit ja sitouttamisen merkitys häiriönsietokyvylle
- Häiriötilanteissa huomioitava juridiikka
- Olemassa olevat verkostot, niiden yhteistoimintaryhmät ja -tavat
- Verkoston yhteiset toimintatavat häiriötilanteissa; ”Laajojen häiriötilanteiden hallintamalli”
- Välineitä ja menetelmiä tilannekuvan muodostamiseksi ja tehostamiseksi
- CER- ja NIS2-direktiivien kansallisen toimeenpanon vaikutukset
- Kansainvälinen yhteistoiminta verkostossa
- Viranomaisten tarpeet ja palvelut häiriötilanteissa
- Viranomais- ja yritysraportoinnin tehokkaat ja määrämittaiset tavat